

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

Stanisław KOZIEJ

**PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA
STRATEGII OBRONNOŚCI RP**

52754

WARSZAWA

2000

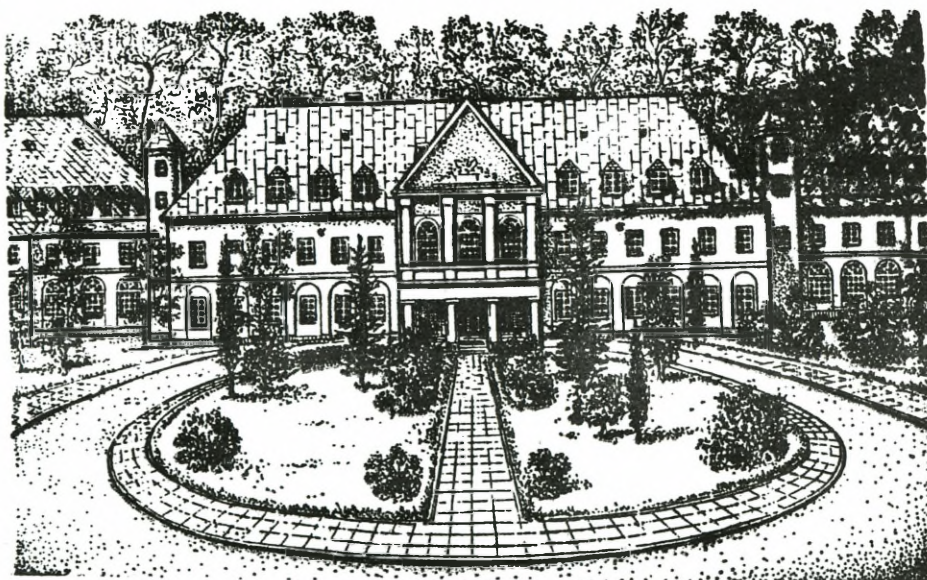
AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

Stanisław KOZIEJ

**PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA
STRATEGII OBRONNOŚCI RP**

WARSZAWA

2000

Niniejszy materiał studyjny jest przeznaczony do wykorzystania na Wyższych Kursach Obronnych dla kierowniczej kadry administracji państwowej.

**STRATEGIA OBRONNOŚCI
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Wykładnia ogólnych założeń obronności i podstawa koncepcyjna do prac nad wdrożeniowymi dokumentami doktrynalnymi, planami strategicznymi i operacyjnymi oraz programami obronnymi

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

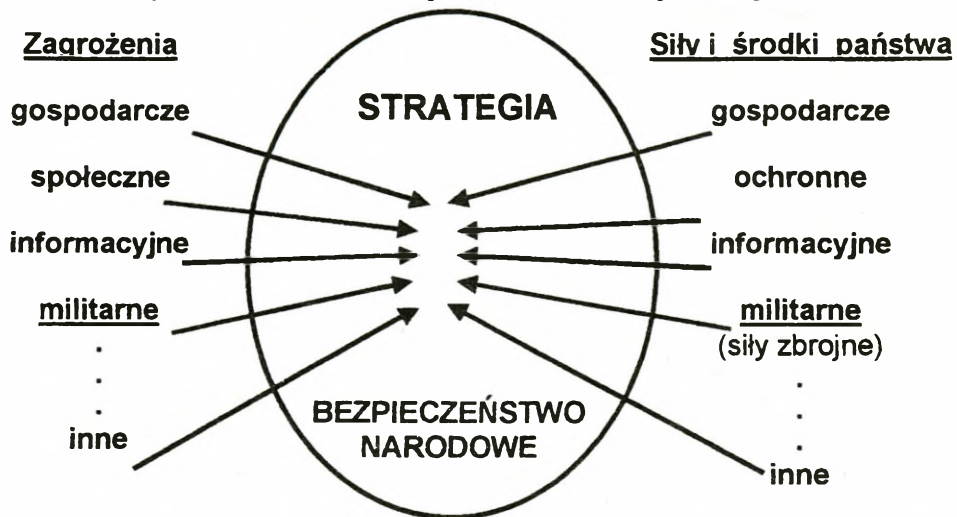
PLAN WYKŁADU

1. Podstawowe pojęcia
2. Interesy i cele
3. Warunki obronności (wyzwania i zagrożenia)
4. Koncepcje obronności (zasady i sposoby)
5. System obronności (skład i struktura)
6. Przygotowania obronne

BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA = BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

Strategia BN: jak wykorzystać wszystkie siły i środki państwa
do przeciwstawienia się wszelkim rodzajom zagrożeń?

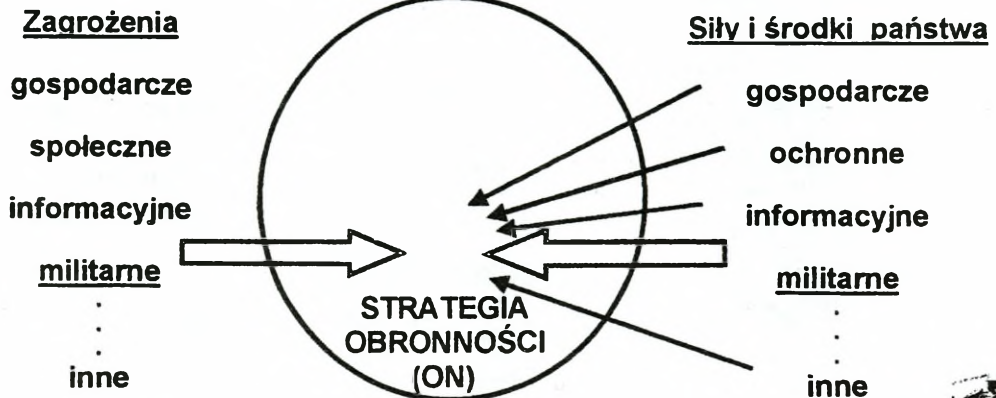
DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

**OBRONNOŚĆ = OBRONA NARODOWA
= CZĘŚĆ BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO**

=dziedzina ustawowej odpowiedzialności ministra obrony narodowej
(MON jest naczelnym organem administracji państwowej w dziedzinie
obronności - Ustawa o MON z dnia 14 grudnia 1995 r.)

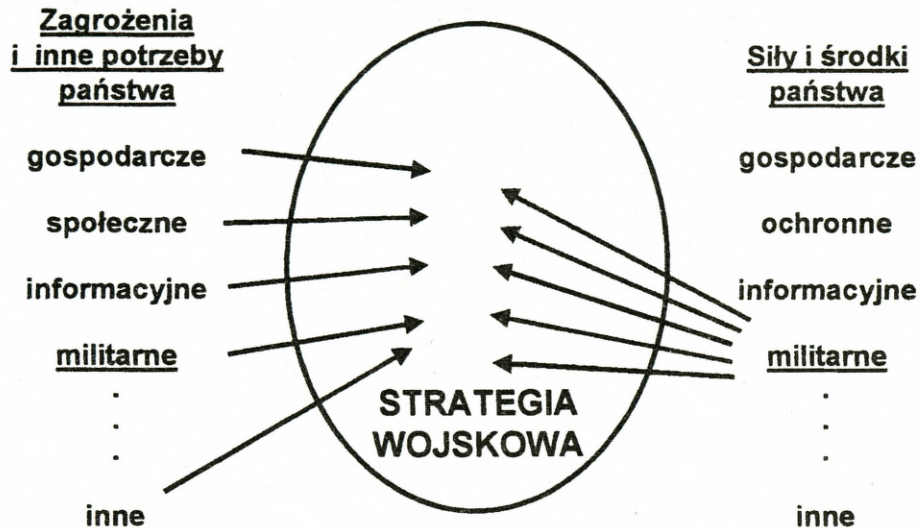
Strategia obronności (ON): jak wykorzystać wszystkie siły i środki państwa do przeciwstawienia się zagrożeniom militarnym?

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

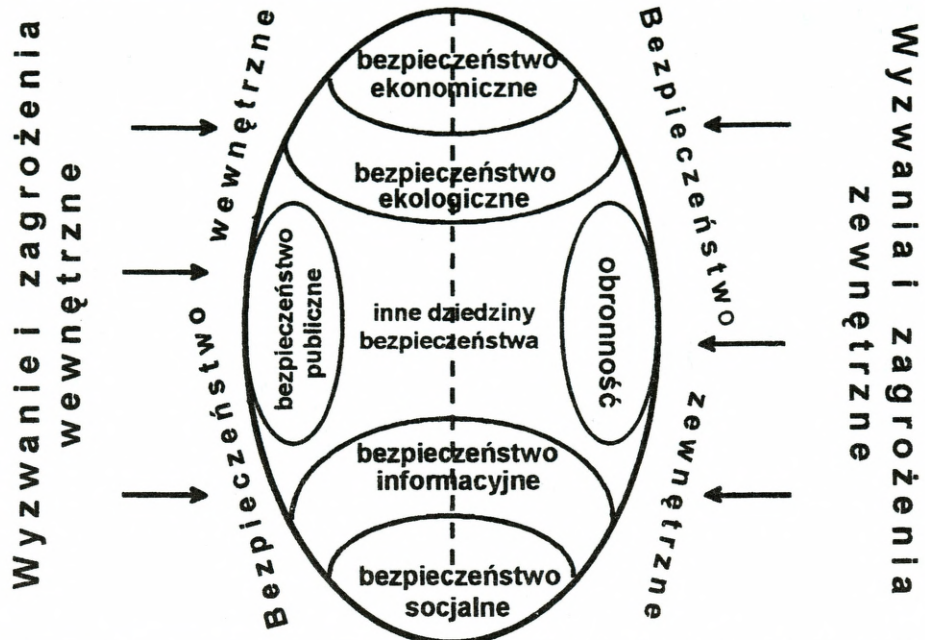
WOJSKOWOŚĆ

Strategia wojskowa: jak utrzymywać i wykorzystywać siły zbrojne do realizacji wszystkich zadań państwa?

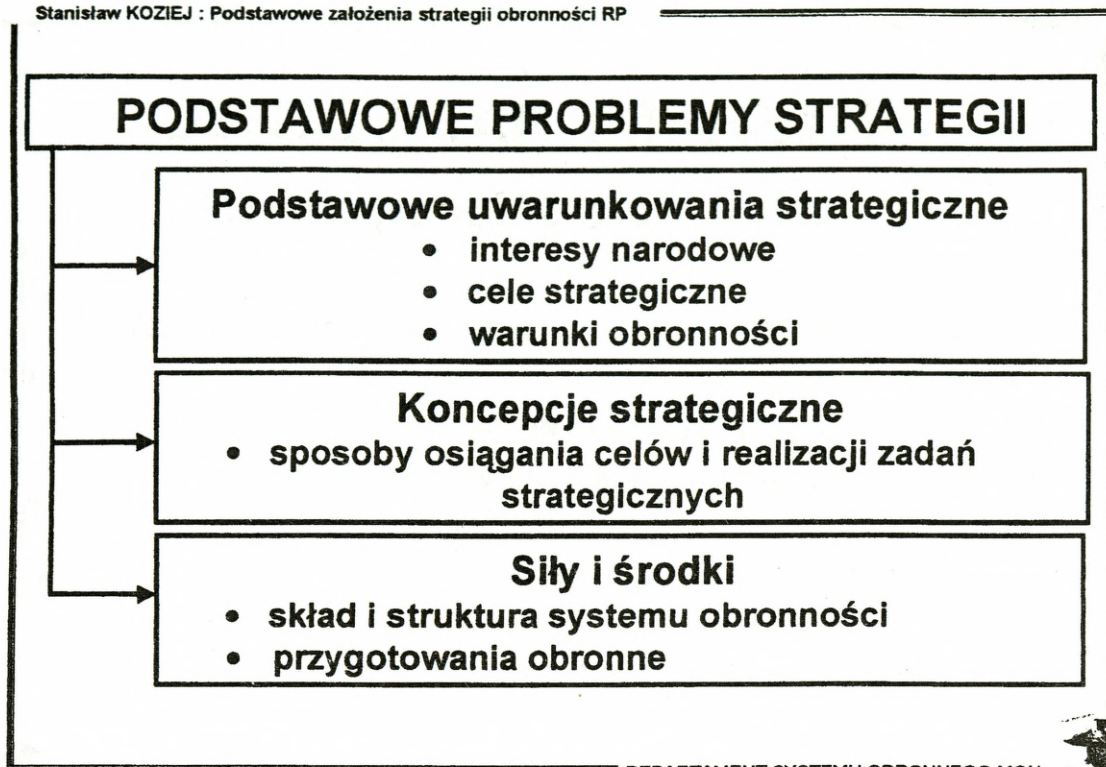

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

„TARCZA” BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

INTERESY NARODOWE

Zgodnie z art. 5 Konstytucji RP

- **niepodległość i nienaruszalność terytorium**
- **wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli**
- **dziedzictwo narodowe**
- **ochrona środowiska**

CELE STRATEGICZNE

- **obrona terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed agresją zbrojną, w tym zapewnienie nienaruszalności polskiej przestrzeni powietrznej i morskiej oraz granic lądowych**
- **obrona i ochrona obywateli Rzeczypospolitej Polskiej**
- **udział we wspólnej obronie terytoriów państw członkowskich NATO, zgodnie z art. 5 Traktatu Waszyngtońskiego**
- **wspieranie akcji instytucji i organizacji międzynarodowych w reagowaniu kryzysowym oraz polityczno-militarnych działaniach stabilizujących**
- **kształtowanie bezpiecznego otoczenia Polski poprzez rozwijanie partnerskiej współpracy wojskowej z innymi państwami, zwłaszcza sąsiednimi**

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

WARUNKI OBRONNOŚCI

- **wyzwania pokojowe**
- **zagrożenia kryzysowe**
- **zagrożenia wojenne**

WYZWANIA POKOJOWE

- utrzymanie odpowiedniego (jakościowego i ilościowego) poziomu potencjału obronnego, tak aby minimalizować groźbę nacisków i szantażu politycznego, zapobieganie osłabieniu międzynarodowej pozycji państwa oraz zapewnienie wsparcia dyplomacji
- wnoszenie stosownego do możliwości Polski wkładu w system obrony NATO, tak aby wzmocnić siłę i wiarygodność obronną Sojuszu oraz pozycję Polski jako wiarygodnego sojusznika
- umacnianie instytucji i organizacji bezpieczeństwa międzynarodowego, w tym działających w dziedzinie kontroli zbrojeń, rozbrajania oraz środków budowy zaufania, aby wspierać kształtowanie bezpiecznego środowiska międzynarodowego
- kontynuowanie udziału Polski w międzynarodowych operacjach służących utrzymywaniu i wspieraniu pokoju oraz stabilizowaniu sytuacji w rejonach kryzysowych
- przełamywanie uprzedzeń i rozwijania współpracy z sąsiadami w sferze wojskowej, w celu kształtowania bezpiecznego otoczenia strategicznego państwa

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

ZAGROŻENIA KRYZYSOWE

- polityczno-militarne
- pozamilitarne

POLITYCZNO-MILITARNE ZAGROŻENIA KRYZYSOWE

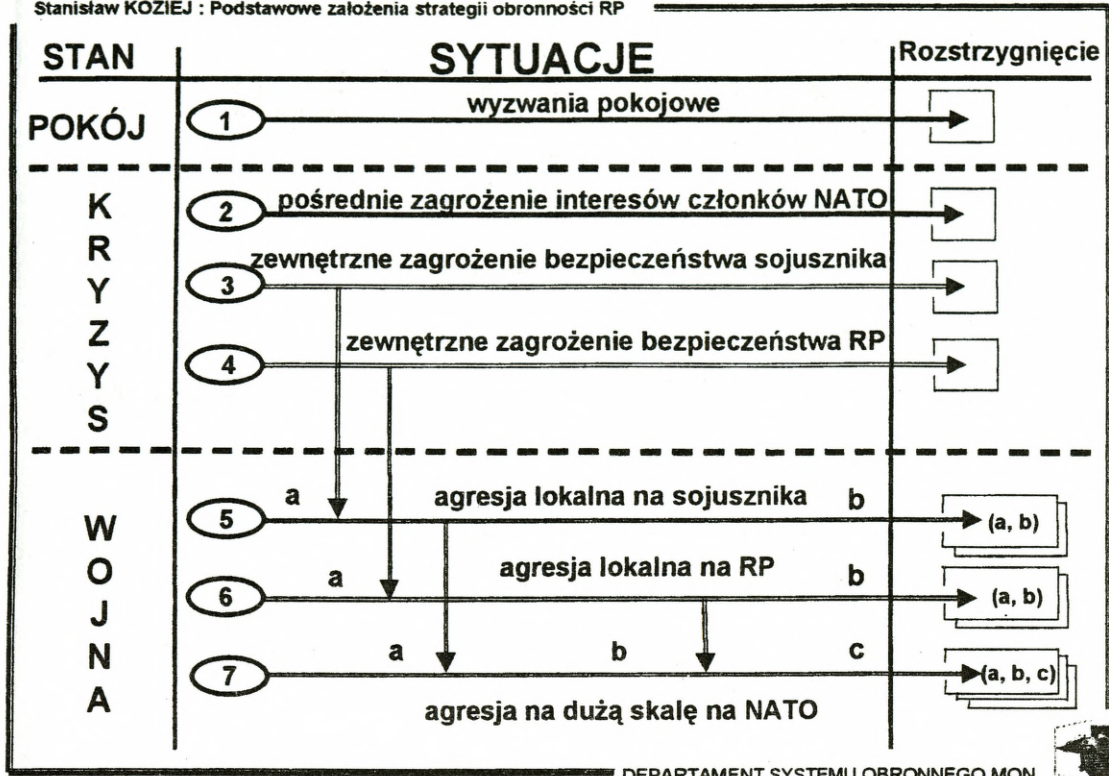
- **bezpośrednie**
  - sytuacja kryzysowa (konflikt) w bezpośrednim sąsiedztwie Polski
(zagrożający bezpieczeństwu Polski)
  - sytuacja kryzysowa (konflikt) w bezpośrednim sąsiedztwie sojusznika
(zagrożający bezpieczeństwu sojusznika)
- **pośrednie**
  - sytuacja kryzysowa (konflikt) w dalszym otoczeniu strategicznym NATO
(zagrożający bezpieczeństwu międzynarodowemu)

ZAGROŻENIA WOJENNE

- wojna na dużą skalę
- lokalny konflikt zbrojny - agresja na Polskę
- lokalny konflikt zbrojny - agresja na sojusznika

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

ZASADY STRATEGII

- odpowiedzialność narodowa i powszechność obrony
- solidarność i integracja sojusznicza
- współpraca i partnerstwo
- umacnianie zaufania i regionalnej stabilności militarnej
- odstraszanie i wiarygodność
- elastyczność reagowania obronnego
- współpraca cywilno-wojskowa
- bilansowanie potrzeb obronnych i możliwości kraju

DZIAŁANIA STRATEGICZNE

- **działania prewencyjno-stabilizacyjne - realizowane w czasie pokoju, obejmujące bieżące zapobieganie wystąpieniu zewnętrznych zagrożeń polityczno-militarnych (kryzysowych i wojennych), poprzez neutralizowanie ich potencjalnych źródeł oraz stabilizowanie i umacnianie bezpiecznego środowiska (otoczenia) międzynarodowego Polski**
- **reagowanie kryzysowe - realizowane w razie wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa sojuszników oraz zagrożeń dla szerszego bezpieczeństwa międzynarodowego, obejmujące zarówno działania narodowe, jak i udział w wysiłkach międzynarodowych, podejmowanych w celu opanowania kryzysów oraz zapewnienia osłony przed ich skutkami**
- **działania wojenne - prowadzone w razie agresji na Polskę lub jej sojuszników, obejmujące wykorzystanie całego lub części potencjału państwa do odparcia agresji, poprzez przygotowanie i przeprowadzenie kampanii i operacji wojennych**

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

DZIAŁANIA PREWENCYJNO- - STABILIZACYJNE

Myśl przewodnia - stałe prognozowanie i śledzenie sytuacji, wczesne rozpoznawanie wyzwań i zagrożeń oraz podejmowanie działań dla sprostania tym wyzwaniom i zapobiegania przerodzeniu się potencjalnych zagrożeń w rzeczywisty kryzys lub wojnę

Zadania:

- aktywne kształtowanie bezpiecznego środowiska międzynarodowego;
- budowanie sfery wzajemnego zaufania w otoczeniu Polski;
- wspieranie wysiłków państw w otoczeniu Polski mające na celu bezpieczne przeprowadzanie procesów transformacji i reform;

REAGOWANIE KRYZYSOWE

Myśl przewodnia - jak najszybsze opanowanie sytuacji kryzysowej zagrażającej interesom państwa lub społeczności międzynarodowej, w celu zminimalizowania jej skutków i przywrócenie stanu sprzed kryzysu, a w szczególności - zapobieżenie przerodzeniu się jej w bezpośrednie zagrożenie wojenne dla Polski lub jej sojuszników

Zadania:

- a) reagowanie na kryzys stanowiący bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa Polski lub jej sojuszników:
- uruchomienie przedsięwzięć pogotowia obronnego;
  - osłona terytorialna Polski;
  - zapewnienie warunków do przyjęcia na terytorium Polski sojusznicznych sił prewencyjnego wzmocnienia;
  - udział w osłonie terytorium innego państwa sojuszniczego;

REAGOWANIE KRYZYSOWE

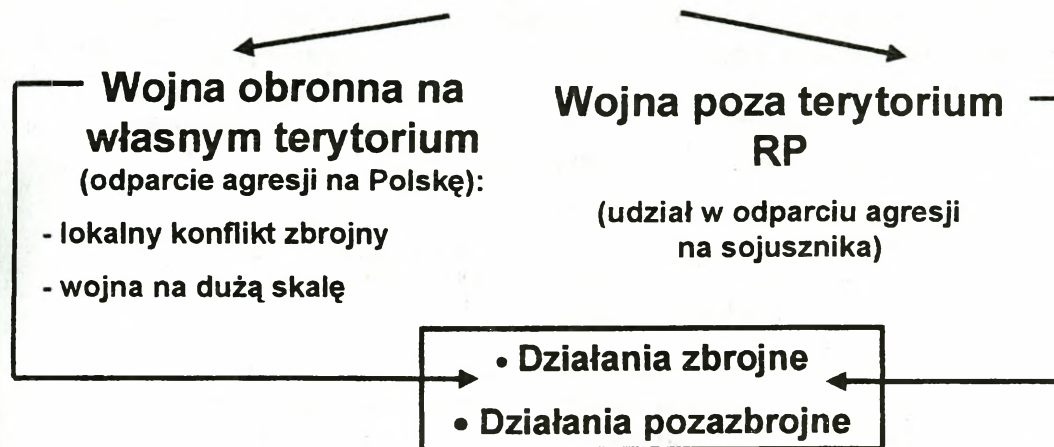
cd.

- a) reagowanie na kryzys mogący stworzyć pośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa Polski lub sojuszników:
- rozpoznawanie i lokalizowanie pojawiającego się kryzysu oraz podjęcie działań w celu jego jak najszybszego rozwiązania;
  - wspieranie (militarne i pozamilitarne) wysiłków na rzecz rozwiązywania konfliktu;
  - bezpośrednie wymuszanie pokoju;
- c) reagowanie na pozamilitarne zagrożenia kryzysowe

DZIAŁANIA WOJENNE

(Następstwo agresji na Polskę lub sojusznika. Każda wojna byłaby wojną sojuszniczą)

DZIAŁANIA ZBROJNE ZADANIA WOJSK OPERACYJNYCH

- **rozpoznanie, zatrzymanie i osłabienie zgrupowania inwazyjnego przeciwnika w celu przejęcia inicjatywy strategicznej - poprzez przeprowadzenie połączonych operacji osłonowych i obronnych w początkowym okresie wojny przy użyciu sił znajdujących się na zaatakowanym obszarze oraz wojsk operacyjnych dodatkowo przerzuconych z innych kierunków i obszarów**
- **doprowadzenie do uzyskania przewagi strategicznej - poprzez rozwinięcie głównych sił obrony i sił wzmocnienia na teatrze wojny (mobilizacja i przegrupowanie sił narodowych oraz sojuszniczych zgrupowań operacyjnych spoza obszaru Polski)**
- **rozbicie zgrupowania inwazyjnego i zniszczenie potencjału ofensywnego przeciwnika - poprzez zorganizowanie i wykonanie przeciwnatarcia strategicznego**

DZIAŁANIA POZAZBROJNE (informacyjne, ochronne, gospodarcze)

- **pośrednie osłabienie siły wojennej przeciwnika- poprzez organizowanie nacisków dyplomatycznych i publicznej presji środowiska międzynarodowego, destrukcyjne oddziaływanie informacyjne i psychologiczne na ludność i struktury państwowe przeciwnika, wzmożenie działalności wywiadu strategicznego, organizowanie sankcji ekonomicznych itp.**
- **utrzymywanie i umacnianie własnego potencjału obronnego- poprzez ochronę ludności, majątku narodowego oraz swoich i sojuszniczych struktur państwa; zapewnienie skutecznego funkcjonowania administracji i gospodarki w warunkach wojny, zaspokajanie podstawowych potrzeb ludności w warunkach wojennych, udzielanie wszechstronnego wsparcia siłom zbrojnym (uzupełnianie, zaopatrywanie)**

DZIAŁANIA ZBROJNE

ZADANIA WOJSK OBRONY TERYTORIALNEJ

- **zapewnienie powszechności obrony narodowej poprzez organizowanie obrony miast i innych miejscowości oraz ważnych operacyjnych rejonów i obiektów na całym terytorium Polski**
- **zapewnienie i ochrona bezpiecznego funkcjonowania elementów infrastruktury państwa, istotnych dla swobody manewru wojsk operacyjnych i koniecznych dla niezakłóconego przepływu informacji oraz ważnych z punktu widzenia wsparcia wojsk sojusznicznych**
- **dezorganizowanie operacji agresora poprzez przeprowadzenie - przy wsparciu sił specjalnych - zakrojonych na szeroką skalę masowych, nieregularnych działań na tyłach i w ugrupowaniu jego wojsk**

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

WOJNA POZA TERYTORIUM RP

- udział wydzielonych zgrupowań wojsk operacyjnych w sojuszniczych kampaniach i operacjach militarnych, prowadzonych na danym teatrze wojny, oraz ich wszechstronne wsparcie i zabezpieczenie
- udział w niemilitarnym (zwłaszcza dyplomatycznym, informacyjnym, ekonomicznym) oddziaływaniu na przeciwnika
- wszechstronna militarna (lądowa, powietrzna i morska) oraz pozamilitarna osłona strategiczna własnego terytorium, w tym wzmożona obrona powietrzna, ochrona granicy i ważnych obiektów, neutralizacja zagrożeń terrorystycznych i dywersyjno-rozpoznawczych, zapewnienie sprawnego funkcjonowania administracji i gospodarki oraz ochrona ludności w warunkach selektywnego oddziaływania zbrojnego i pozazbrojnego na terytorium Polski
- w razie rozszerzenia się konfliktu i narastania bezpośredniego zagrożenia terytorium Polski - stopniowe rozwijanie systemu obronności państwa, m.in. poprzez mobilizację i rozwijanie głównych sił obrony

SYSTEM OBRONNOŚCI

(Wszystkie siły i środki przeznaczone do realizacji zadań obronnych, odpowiednio do tych zadań zorganizowane, utrzymywane i przygotowywane)

Podsystem kierowania obronnością

Podsystem militarny (Siły Zbrojne RP)

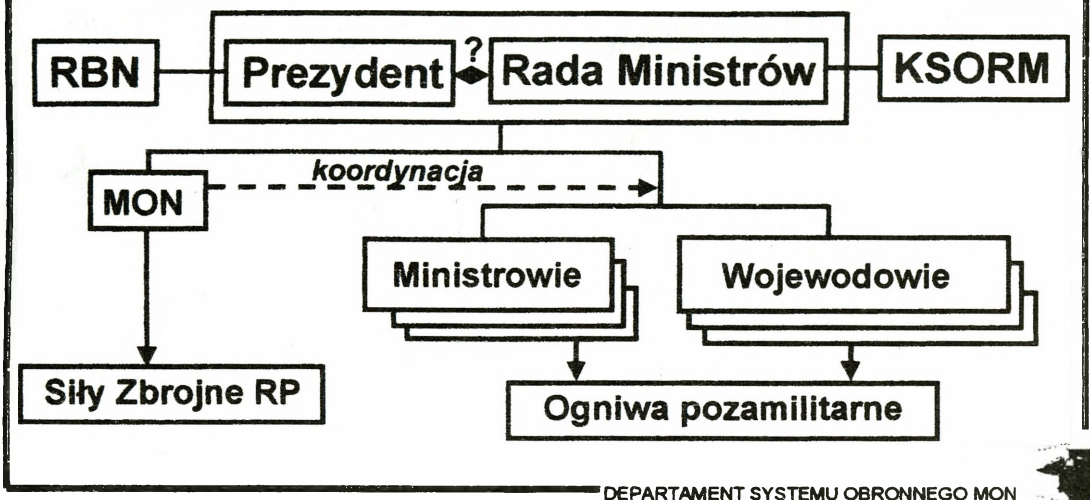
**Podsystem pozamilitarny
(pozamilitarne ogniwa obronne)**

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

SYSTEM KIEROWANIA

Organa kierowania, odpowiadające za realizację zadań obronnych, powiązane informacyjnie i pozostające w ustanowionych prawnie relacjach kompetencyjnych, wraz ze swoim aparatem wykonawczym (administracyjnym, sztabowym, organizacyjnym) oraz niezbędną infrastrukturą

KIEROWANIE REAGOWANIEM KRYZYSOWYM

KIEROWANIE DZIAŁANAMI WOJENNYMI

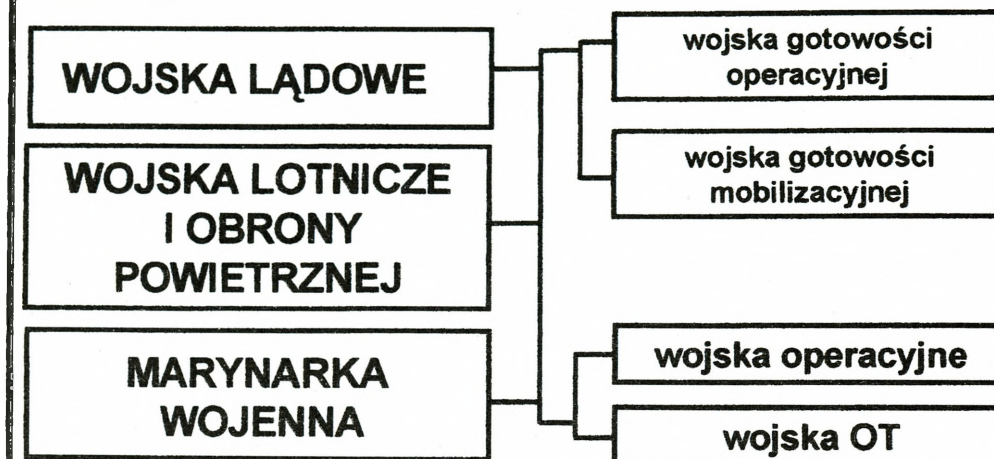

SIŁY ZBROJNE RP

Przeznaczenie:

Służą ochronie niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej i niepodzielności jej terytorium oraz zapewnieniu bezpieczeństwa i nienaruszalności jej granic

Struktura:

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

JAKOŚĆ SIŁ ZBROJNYCH RP

- przyspieszenie tempa modernizacji technicznej
- pełna realizacja procesu szkolenia w całych siłach zbrojnych
- poprawa warunków życia i służby żołnierzy

ZDOLNOŚCI OPERACYJNE SIŁ ZBROJNYCH RP

- gotowość bojowa i mobilizacyjna
- efektywność wywiadu i rozpoznania wojskowego
- efektywność dowodzenia
- elastyczność reagowania i mobilność
- skuteczność rażenia
- żywotność wojsk

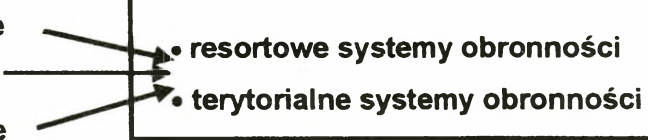

POZAMILITARNE OGNIWA OBRONNE

Funkcje:

- *ochrona ludności i struktur państwa w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa państwa (kryzysu) i wojny*
- *zapewnianie materialnych, informacyjnych i duchowych podstaw egzystencji ludności w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa (kryzysu) i wojny*
- *zasilanie zasobami ludzkimi i materiałowymi Sił Zbrojnych RP oraz pozamilitarne wsparcie wojsk własnych i sojusznicznych, prowadzących operacje na terytorium Polski*

Struktura:

- ogniwa informacyjne
  - ogniwa ochronne
  - ogniwa gospodarcze
-
- resortowe systemy obronności
  - terytorialne systemy obronności

PRZYGOTOWANIA OBRONNE

**PLANOWANIE
I PROGRAMOWANIE
OBRONNE**

**BIEŻĄCE UTRZYMYWANIE
I DOSKONALENIE SYSTEMU
OBRONNOŚCI**

**CIMIC
HNS
NSI**

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

UDZIAŁ W SOJUSZNICZYM SYSTEMIE PLANOWANIA

- *Wytyczne ministerialne*
- *Planowanie operacyjne
(Contingency Planning)*
- *Przeglądy obronne*
- *Opracowywanie celów SZ*

PRIORYTETY DOSKONALENIA SYSTEMU KIEROWANIA

- **zapewnienie niezbędnej wiedzy i umiejętności obronnych kadry kierowniczej i administracyjnej oraz dowódczej i sztabowej, stosownie do zmieniających się potrzeb i warunków realizacji zadań obronnych**
- **wprowadzenie rozwiązań systemowych, zapewniających interoperacyjność z sojusznicznymi organami kierowania i dowodzenia, skuteczną współpracę cywilno-wojskową w wymiarze narodowym i sojusznicznym oraz ciągłość kierowania i dowodzenia w czasie pokoju, kryzysu i wojny**
- **zapewnienie odpowiedniej infrastruktury systemu kierowania, w tym zwłaszcza głównych i zapasowych stanowisk kierowania i dowodzenia oraz niezawodnej i bezpiecznej łączności**

PRIORYTETY ROZWOJU SIŁ ZBROJNYCH RP

- **sprawność rozwijania strategicznego oraz mobilność operacyjną i taktyczną**
- **skuteczność działania w operacjach wojennych i reagowania kryzysowego, w tym zwiększenie skuteczności rażenia ogniowego**
- **efektywność informacyjna, w tym interoperacyjność oraz sprawność systemów dowodzenia, kierowania i rozpoznania**
- **żywoćność, w tym kształtowanie odporności na oddziaływanie przeciwnika, umiejętność minimalizowania strat własnych oraz rozwijanie zdolności przetrwania i ochrony wojsk w różnych warunkach**
- **ciągłość wsparcia i zaopatrywania, w tym podczas działania w oddaleniu od macierzystych baz**

PRIORYTETY DOSKONALENIA OGNIW POZAMILITARNYCH

- **określenie podstaw prawnych i organizacyjnych, zapewniających skuteczne wykonywanie przez struktury pozamilitarne zadań obronnych**
- **zapewnienie skutecznego współdziałania cywilno-wojskowego, w tym wsparcia wojsk własnych i sojusznicznych w ramach zadań państwa-gospodarza, a także pozyskiwanie i zagospodarowanie zasobów finansowych w ramach Programu Inwestycyjnego NATO**
- **optymalne wykorzystanie potencjału ochronnego, gospodarczego i informacyjnego do realizacji zadań obronnych w czasie zagrożenia bezpieczeństwa państwa (kryzysu) i wojny**

SZKOLENIE OBRONNE

- **gry, ćwiczenia, szkolenie kursowe**
- **strategiczne, operacyjne, taktyczne**
- **ogólnoobronne, wojskowe,
pozamilitarne**

WERYFIKACJA STRATEGII

- **przeeglądy obronne w toku planowania obronnego**
- **strategiczne gry i ćwiczenia obronne**

DEPARTAMENT SYSTEMU OBRONNEGO MON

